

Универзитет у Београду  
Факултет за специјалну  
едукацију и  
рехабилитацију

## НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП

Образовање и  
рехабилитација  
одраслих особа са  
сметњама у  
развоју и  
проблемима у  
понашању

Београд, 21. децембар  
2022.

**ЗБОРНИК РАДОВА**

Универзитет у Београду  
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

**НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП**

**„ОБРАЗОВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОДРАСЛИХ  
ОСОБА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ПРОБЛЕМИМА У  
ПОНАШАЊУ”**

*Београд, 21. децембар 2022.*

**ЗБОРНИК РАДОВА**

Београд, 2022.

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП

„ОБРАЗОВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОДРАСЛИХ ОСОБА СА СМЕТЊАМА У  
РАЗВОЈУ И ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ”

Београд, 21. децембар 2022. године

ЗБОРНИК РАДОВА

Рецензенти:

Проф. др Љубица Исаковић

Проф. др Биљана Милановић Доброта

Доц. др Марија Маљковић

Доц. др Бојана Дрљан

Издавач:

Универзитет у Београду

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)

11000 Београд, Високог Стевана 2

[www.fasper.bg.ac.rs](http://www.fasper.bg.ac.rs)

За издавача:

Проф. др Марина Шестић, декан

Главни и одговорни уредник:

Проф. др Бранка Јаблан

Уредници:

Проф. др Тамара Ковачевић

Доц. др Слободан Банковић

Доц. др Ивана Арсенић

Дизајн насловне стране:

Зоран Јованковић

Компјутерска обрада текста:

Биљана Красић

Штампа омота и нарезивање ЦД:

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)

Зборник радова ће бити публикован у електронском облику – ЦД

Тираж: 200

ISBN 978-86-6203-164-8

Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, на седници одржаној 15. 11. 2022. године, Одлуком бр. 3/199 од 16. 11. 2022. године, усвојило је рецензије рукописа Зборника радова „Образовање и рехабилитација одраслих особа са сметњама у развоју и проблемима у понашању”.

Зборник је настао као резултат Пројекта „Образовање и рехабилитација одраслих особа са сметњама у развоју и проблемима у понашању” чију реализацију је сопственим средствима подржао Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Руководилац Пројекта је проф. др Бранка Јаблан.

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП  
„ОБРАЗОВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОДРАСЛИХ  
ОСОБА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ПРОБЛЕМИМА У  
ПОНАШАЊУ”

*Београд, 21. децембар 2022. године*

**Програмски  
одбор:**

- *Др Весна Јунић Павловић, редовни професор*
- *Др Александра Грбовић, редовни професор*
- *Др Мирјана Ђорђевић, ванредни професор*
- *Др Снежана Илић, ванредни професор*
- *Др Маја Ивановић, ванредни професор*
- *Др Предраг Теовановић, ванредни професор*
- *Др Миа Шешум, доцент*

**Организациони  
одбор:**

- *Др Ивана Веселиновић, доцент*
- *Јована Урошевић, асистент*
- *Александра Башић, асистент*
- *Кристина Ивановић, асистент*
- *Ивана Илић Савић, асистент*
- *Валентина Мартаћ, асистент*
- *Сташа Лалатовић, асистент*

## СТЕРЕОТИПИ О ОСОБАМА СА ОШТЕЋЕЊЕМ ВИДА У КИНЕМАТОГРАФИЈИ

Милош ЈЕРЕМИЋ, Марија АНЂЕЛКОВИЋ, Ксенија СТАНИМИРОВ,  
Весна ВУЧЕНИЋ, Валентина МАРТАЋ

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

### Апстракт

*Представљање особа са оштећењем вида у књижевности, медијима и филму значајно утиче на формирање ставова према њима. Поред осталих чинилаца, постепено мењање ставова условљено стварањем што реалније слике у медијском дискурсу доприноси мењању представа код већинске популације и прихватању ових особа као равноправних чланова заједнице.*

*Уочљиво је да се у медијима често користе неадекватна терминологија о особама са оштећењем вида и негативне и стереотипне поруке о њима. Филм као значајан медијски садржај може допринети дискриминацији дајући лажну слику о њиховим потенцијалима, утицају присутног оштећења на свакодневни живот, међуљудске односе и друге аспекте живота ових особа. С једне стране, особе са оштећењем вида се на филму приказују као немоћне, жртве властитог оштећења или друштва у коме живе. С друге стране, приказују се као хероји који су посебним способностима компензовали губитак вида и превазишли све изазове. Те способности најчешће подразумевају атипично развијен слух, мудрост, оријентацију у простору или неуобичајену спретност.*

*У филмовима и другим културним остварењима ликове слепих особа углавном глуме професионалци без оштећења вида. Понекад је њихова глума пренаглашена, праћена неприродним, укоченим покретима тела, чиме се слепе особе приказују на погрешан, карикатуралан начин. Пожељно би било да се више особа са оштећењем вида ангажује у филмској продукцији, као и да се ликови особа са оштећењем вида приказују на реалан и афирмативан начин.*

**Кључне речи:** кинематографија, особе са оштећењем вида, ставови, стереотипи

### УВОД

Приказивање особа са инвалидитетом на филму и телевизији је често неаутентично и стереотипно, под утицајем је доминантног модела инвалидности, ставова у друштву и незаступљености ових особа у филмској индустрији (Gulka et al., 2022). Информације које се презентују кроз

медијске и културне садржаје су, поред личног контакта и непосредног искуства са особом, веома значајне за формирање ставова према особама са инвалидитетом. Оне значајно утичу на мењање односа друштва према овим особама и, самим тим, њихов положај у заједници постепено постаје све бољи. У књижевности се инвалидитет дуго користио како би се што

приближније описао карактер неког лика, па су они са изразито негативним особинама обично имали неку форму телесног инвалидитета да би се код читалаца појачао утисак њихове карактерне одбојности. Често је инвалидитет представљан и као казна за почињени грех. Конкретно, Софокле је у драми *Краљ Едип* губитак вида главног јунака описао као казну богова за грех учињен према породици (Livneh, 1980; Thurer & Monstrosity, 1980, све према Elliott, 1982). С друге стране, особе са инвалидитетом су представљане и као племенити, морални, али трагични ликови, који немају прилику да воде срећан живот (Schwartz, 1979, према Elliott, 1982).

Текстови о особама са инвалидитетом у штампи нису реални и афирмативни, већ су писани са намером да се код читалаца побуде сажаљење или шок. Међутим, текстови који подстичу самилост код читалаца не указују на реалне проблеме ових особа у друштву, већ их приказују као немоћне, не будући истинску емпатију за њихове тешкоће (Башић, 2014). Овакав приступ карактеризацији и дочаравању ликова са инвалидитетом у књижевности и штампи касније је пренет и на поље медија и филма.

У телевизијским и радио садржајима о особама са инвалидитетом и даље се може чути да нека медицинска интервенција или третман могу да им обезбеде „нормалан” живот. Различитим епитетима се величају особе са инвалидитетом које су оствариле просечна постигнућа и обављају уобичајне животне активности. Овакви наративи који их у медијима доминантно представљају као жртве или хероје доприносе јачању друштвених стереотипа. Употреба адекватних термина и фокусирање на личност особе са инвалидитетом, а не само на оштећење, може

помоћи у побољшању слике о њима у друштву (Pirls & Popovska, 2013).

## ПРЕДСТАВЉАЊЕ ОСОБА СА ОШТЕЋЕЊЕМ ВИДА У ФИЛМОВИМА

Филм је популаран садржај масовних медија и представља својеврстан извор информација о различитим природним и друштвеним појавама. Још од краја XIX века када је снимљен први филм у коме се појављује лик особе са оштећењем вида (*Лажни просјак*, “The fake beggar”, 1898. година) па до данас, настала су многа остварења која их на различите начине приказују. Праћењем доминатних карактеристика у начину представљања особа са оштећењем вида на филму могу се издвојити три фазе. Прва фаза обухвата неке филмове и остварења снимљена до позних тридесетих година XX века. Ове филмове карактерише представљање особа са оштећењем вида као беспомоћних и несрећних, без могућности да се самостално изборе за достојанствен живот. У филму *Победа над мраком* (“Dark victory”) из тридесетих година главна јунакиња након операције тумора на мозгу губи вид, а новонасталу ситуацију доживљава као безнадежну и трагичну. Помирена са чињеницом да више неће видети, препушта се дефетизму. Не желећи да било коме буде терет, бира социјалну изолацију, дистанцира се од пријатеља и чека смрт као једино решење. Основни лајтмотив у филмовима из прве фазе је изазивање сажаљења код публике. Ипак, у истој фази се појављују и филмска остварења у којима су особе са оштећењем вида приказане на подругљив начин. Пренаглашене тешкоће сналажења у свакодневним животним ситуацијама, нпр. прелазак с једног краја просторије у други без саплитања, биле су

учестале сцене у комедијама. На овај начин су слепе и слабовиде особе биле изложене подсмеху и изругивању, што је доприносило учвршћивању стереотипа да су немоћне (Corbella & Acevedo, 2010).

Други период везује се за филмове снимљене после Другог светског рата. Филмска остварења из овог периода углавном се баве темама везаним за процес рехабилитације и адаптације кроз које особа пролази након губитка вида. Ратни догађаји условили су масовну појаву војних инвалида, који постају главни актери филмова из овог периода, као што је то случај у филму *Светла победа* ("Bright victory"). У овом остварењу појављује се лик наредника који је у борби против нацистичке војске изгубио вид. Веродостојно је описан процес привикавања особе на новонастало оштећење вида. Филм пружа позитивну слику о прихватању властитих ограничења и показује да присуство оштећења вида није везано за патњу и немоћ.

Трећа фаза обухвата филмове чији садржај се првенствено односи на социјалне аспекте живота особа са оштећењем вида као што су њихов положај у друштву, емотивни и свакодневни живот. Поруке које шаљу филмови из овог периода су у складу са постулатима социјалног модела ометености и углавном се баве питањем социјалне интеграције особа са оштећењем вида (Corbella & Acevedo, 2010). Подела на три фазе развоја филмског стваралаштва које се бави темама из живота особа са оштећењем вида одражава актуелну хуманистичку идеју у датом историјском тренутку. Ипак, без обзира на видан напредак у кинематографији, стереотипно представљање особа са оштећењем вида није ишчезло.

Доминантан стереотип о особама са оштећењем вида присутан у кинематографији повезан је са њиховим визуелним дефицитима. Обично су представљене као потпуно слепе, иако је у реалности потпуни губитак вида изузетно редак. На тај начин се наглашава само оштећење, а не карактер лика (Gardner, 2018). Филмски ствараоци на различите начине могу да истакну да актер има визуелне тешкоће, а неки од њих су: кадрирање лица, лице усмерено ка горе, а поглед усмерен у даљину, дислоцираност у датој ситуацији. Субјективни кадар на филму пружа гледаоцима увид у то шта приказани лик посматра. На овај начин филмски ствараоци желе реално да прикажу како свет изгледа из перспективе слепе особе, али и да истакну утицај присутног оштећења на живот појединца. Перспектива слепе особе у овој врсти приказа је замрачена или без јасних облика и боја, праћена црним кадром или замућеном сликом док је код саговорника она потпуно јасна. Пример субјективног кадра среће се у филму *Чекај ме до мрака* ("Wait until dark") где је приметна неравноправност положаја лика слепе особе у интеракцији са другима (Cheu, 2010). У визуелном смислу постоји још један споран начин приказивања особа са оштећењем вида, а то је кроз њихову поштуру, ограничене и неприродне покрете тела и главе. Ова врста концентрисања на телесност код гледаоца ствара утисак да особе са оштећењем вида не могу да достигну уобичајен ниво моторичког функционисања, да нису способне за самостално кретање и обављање свакодневних активности (Safran, 1998).

Са етичког аспекта уочљиво је да се у филмовима особе са оштећењем вида приказују као жртве друштвене дискриминације због визуелног дефицита.

Радикалан приказ слепе особе као пасивне и несамосталне присутан је у филму *Мрља плаве боје* ("A patch of blue") који говори о пријатељству слепе особе са младићем афро-америчког порекла у периоду расне сегрегације и дискриминације шездесетих година у Америци. Главна јунакиња је слепа, плашљива и несамостална особа, жртва мајчиног психичког и физичког злостављања. Из животних неприлика јунакињу избавља поменути пријатељ, представљен као спаситељ. Рањивост и немоћ главне јунакиње истакнута је у тренутку у којем она покушава да пређе улици. Сцена је снимљена из више секвенци монтираних тако да приказују хаотично смењивање људских лица и покрета тела, уз наглашене звукове аутомобила, корачка пролазника, а све је праћено музиком која својом мелодијом и ритмом повећава осећај напетости. Приказивање слепих особа у оваквим ситуацијама може изазвати претерани страх и бригу, али и негативно утицати на ставове људи у реалном животу (Cheu, 2010).

Насупрот стереотипима о слепим особама, постоје филмови у којима су оне приказане као успешне у компензацији оштећења и то тако што воде уобичајен живот или живот који излази из оквира просечног свакодневног живљења. На овај начин се могу формирати многе заблуде о њиховим способностима, па се некада нижа постигнућа особа са оштећењем вида у реалном животу повезују са њиховим недовољним залагањем. Филмови који тематизују настојање особа са оштећењем вида да се социјално интегришу и воде квалитетан живот не преиспитују улогу друштва у стварању тешкоћа у њиховој свакодневици. Сцена из филма *Мирис жене* ("Scent of a woman") у којој слепа особа вози спортски ауто типичан је пример

неадекватног покушаја филмских стваралаца да прикажу како, поред визуелних и других ограничења, особе са оштећењем вида имају неке надмоћи. Овакве сцене могу допринети учвршћивању ставова да губитак једног чула аутоматски условљава појачану ефикасност неког другог или појаву натпросечних способности у различитим доменима. За слепе особе се обично везује уверење да имају супериоран слух, па се у једном од филмова *Дардевил* ("Daredevil") појављује лик који се са невероватном лакоћом оријентише у простору, чује звук на великој удаљености и лоцира непријатеље у борби. Осим неуобичајено ниског прага чулне осетљивости, јунак поседује борилачке и акробатске вештине. Ипак, с обзиром на то да се ради о лику суперхероја, оваква физичка спретност се не може тумачити као стереотипни приказ особе са оштећењем вида (Corbella & Acevedo, 2010). Слепи суперхерој се појављује и у филму *Одметник* ("Rogue one"). Он има све важне карактеристике ратника: храброст, спретност, праведност, пожртвованост у спасавању света. Поред одлика суперхероја, краси га и мудрост, што је чест стереотип о особама са оштећењем вида. Осим велике мудрости, за особе са оштећењем вида везује се уверење да имају способност прорицања судбине, односно, предвиђања будућих догађаја. Од прве екранизације животне приче Хелен Келер (Helen Keller) у филму *Осећати лицем* ("Face feeling") у кинематографији је присутна идеја да особе са оштећењем вида имају шесто чуло, односно способност интуитивног опажања и сазнања (Safran, 1998).

Поменути стереотипи о особама са оштећењем вида у кинематографији не односе се подједнако на ликове оба пола. У филмовима се различито приказују



жене и мушкарци, што је условљено традиционалним родним обрасцима. Женски ликови су обично нежне и рањиве особе, док се мушким актерима додељују особине као што су издржљивост, одважност, непоколебљивост (Walivaaga, 2018). Карактери са оштећењем вида женског пола обично су пасивни, у позицији објекта радње, док су код мушких ликова чешће присутни борба и активан приступ у решавању проблема. Уочљиво је и различито описивање реакције на губитак вида међу половима, па се страх, туга, немоћ чешће јављају код женских, а мрзовоља, бес и иразита одлучност да се утиче на мењање неповољних околности код мушких ликова (Стеу, 2010).

На начин представљања особа са оштећењем вида утичу и културолошки обрасци подручја где је снимљен филм. Стога је за потребе овог рада извршена анализа неколико популарних филмова и серија домаће продукције у којима су приказани јунаци са оштећењем вида. Анализирани су стереотипи поменути у претходном делу текста. У филму *Бој на Косову* приказани су ликови двојице слепих калуђера који сведоче о страдању српских ратника у одбрани вере, земље и о њиховом одласку у рај. Калуђери као аскете и продуховљене особе могу да виде духовно уздизање ратника. Експлицитно је објашњено да је пут до таквог стадијума духовне проицљивости резултат губитка вида, што се може повезати са стереотипом о слепима као видовњацима и пророцима. Идеја о оштећењу вида као казни за грех појављује се у филму *Бановић Страхиња* у коме је приказано суђење жени овог епског јунака због учињене прељубе. Сцена суђења говори о актуелном односу друштва према оштећењу вида у датом тренутку.

Филмови и серије са историјском тематиком нису једини прожети мотивом оштећења вида. У домаћем стваралаштву постоје и остварења која из савремене перспективе приступају овој теми. У серији *Породично благо* чија се радња одиграва у блиској прошлости појављује се лик који је након трауме ока хоспитализован. Стереотип везан за процес компензације оштећења вида уочљив је у сцени у којој му медицински радник објашњава да су телесне сензације које осећа заправо показатељ развоја других чула које је визуелни дефицит произвео.

У поменутим филмовима и серијама улоге ликова са оштећењем вида су споредне, док је у радњи серије *Горки плодови* ситуација нешто другачија. Серија прати живот слепог пијанисте Саше који живи са оцем, универзитетским професором, и кућном помоћником који су према њему врло заштитнички настројени. Он је један од најбољих студената музичке академије, што подржава стереотип о особама са оштећењем вида као врло музикалним. Гледаоци су имали прилике да у серији, иако доста дискретно приказане, виде књигу на Брајевом писму и бели штап. Бели штап је више део костима него што је коришћен као средство за оријентацију и самостално кретање. Лик особе са оштећењем вида није једнодимензионално приказан, дато му је доста простора да се развија и покаже различите особине. Упркос оштећењу вида, Саша може да обавља уобичајне животне активности и учествује у животу заједнице. Доминирају проблеми наметнути споља, као што су страхови, предрасуде, отворена дискриминација. Занимљиво је да је у овој серији приказано да особе са оштећењем вида доста пате због свог губитка чак и када се остваре у животу и постану успешне и самосталне. Сажалење које показују

ликови из Сашиног окружења чини да и он постаје склон самосажалењу. Фокусирање на свакодневни живот јунака и његове проблеме социјалне партиципације сведочи о присутној тенденцији да се и у филмској индустрији живот особа са оштећењем вида посматра из угла социјалног модела ометености. Међутим, серија не оснажује особе са оштећењем вида да прихвате визуелна ограничења као део своје личности, и шаље поруку да њихов живот никад не може у потпуности бити на задовољавајућем нивоу. Особе са оштећењем вида су жртве сопственог инвалидитета за који је потребно наћи начин да се коригује.

Анализом филмског и серијског садржаја може се уочити да домаћа продукција нема радикално другачије виђење особа са оштећењем вида у односу на остварења светске продукције и да се стереотипи о особама са оштећењем вида присутни у иностраним филмовима могу видети и у домаћим.

## ЗАКЉУЧАК

На основу анализе садржаја филмова и серија у којима је заступљена тематика оштећења вида може се закључити да се ове особе у кинематографији приказују на два доминантна начина – као жртве или као хероји. У филмовима се обично инсистира на њиховој несамосталности, рањивости и уплашености. Нагласак је на ономе што не могу да ураде, што код публике треба да изазове сажаљење. Нису ретки ни комични прикази ових особа у којима се кроз карикирање и смешне, али понижавајуће сцене, извргавају руглу. У настојању да компензују или излече своје оштећење, особе са оштећењем вида се приказују као хероји, или као

ликови са надљудским карактеристикама и могућностима. У филмовима су присутне стереотипне претпоставке о особама из ове популације, међу којима су најчешће те да имају биолошки развијеније аудитивне и тактилне способности, па чак и да поседују шесто чуло. Митске представе о њима као видовњацима и пророцима такође су присутне у филмским остварењима.

Глумци који тумаче особе са оштећењем вида не познају довољно добро све специфичности њиховог функционисања, због чега их често на погрешан начин интерпретирају. Конкретно, погрешно користе бели штап или им је положај главе и тела неприродан. Да би се ово избегло, неопходно је да се добро информишу о оштећењу вида и његовим последицама на функционисање. Много значајније је да се створе услови да се у филмску продукцију укључе едуковани глумци са инвалидитетом.

Као и друге уметничке и медијске форме, филм доприноси преношењу одређених порука и може да представља вид повезаности између различитих друштвених група, у овом контексту између особа са инвалидитетом и оних без инвалидитета. Путем филмског садржаја друштво може да се информише и формира ставове о особама са инвалидитетом, као и о њиховим специфичним потребама, способностима, ограничењима. Филмски ствараоци треба да разумеју да је на њима велика одговорност у формирању ставова према овој групи људи која је због занемаривања, страха и незнања дуго била дискриминисана и чији статус равноправних грађана у многим земљама још увек није остварен.

## ЛИТЕРАТУРА

- Башић, Г. (2014). *Медију и особе са инвалидитетом*. Центар за истраживање етничитета.
- Corbella, M., & Acevedo, F. (2010). The representation of people with visual impairment in films. *Journal of Medicine and Movies*, 6(2), 69-77.
- Cheu, J. (2010). Seeing blindness on-screen. In S. Chivers, & N. Markotić (Eds.), *The problem body* (pp. 67-81). The Ohio State University Press.
- Elliott, T. (1982). Media and disability. *Rehabilitation Literature*, 43(11), 348-355.
- Gardner, K. (2018). *Blindness through the camera*. Preuzeto Jun 22, 2021. sa <https://www.linkedin.com/pulse/blindness-through-camera-katherine-gardner>
- Gulka, H. J., Macleod, H., & Gewurtz, R. (2022). Acting the part: A thematic analysis of the experiences of actors with disabilities. *Canadian Journal of Disability Studies*, 11(1), 119-149. <https://doi.org/10.15353/cjds.v11i1.856>
- Pirls, D., & Popovska, S. (2013). Media mediated disability: How to avoid stereotypes. *International Journal of Scientific Engineering and Research*, 1(4), 42-45.
- Safran, S. (1998). The first century of disability portrayal in film. *The Journal of Special Education*, 4(31), 467-479. <https://doi.org/10.1177%2F002246699803100404>
- Walivaara, J. (2018). Blind warriors, superheroes, and techno-marvels: Challenging depictions of disability in Star Wars. *The Journal of Popular Culture*, 51(4), 1036-1056. <https://doi.org/10.1111/jpcu.12707>

## STEREOTYPES ABOUT PEOPLE WITH VISUAL IMPAIRMENT IN CINEMATOGRAPHY

**Miloš Jeremić, Marija Anđelković, Ksenija Stanimirov, Vesna Vučinić, Valentina Martać**

*University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation*

### Abstract

*Representation of visually impaired persons in literature, media and film significantly influenced the formation of attitudes toward them. In addition to other factors, the gradual change of attitudes, conditioned by the creation of a more realistic image in the media discourse contributes to changing the ideas of the majority population and the acceptance of these people as equal community members.*

*It is noticeable that inadequate terminology about people with visual impairment, as well as negative and stereotypical messages about them, often appear in the media. The film as a significant media content can contribute to discrimination by giving a false image of their potential, the impact of the existing impairment on everyday life, interpersonal relationships and other lives aspects of these persons. One point of view in the film is that people with visual impairment are portrayed as powerless, victims of their own impairment or the society in which they live. On the other hand, they are shown as heroes who compensated for the loss of sight with special abilities and overcame all the challenges. These abilities usually include atypically developed hearing, wisdom, orientation in space or unusual handedness.*

*In the movies and other cultural productions, the characters of blind people are mostly played by professionals without visual impairment. Sometimes their acting is exaggerated, accompanied by unnatural, stiff body movements, thus portraying blind*

*people in a wrong, caricature way. It would be desirable if more people with visual impairment were involved in film production, as well as if the characters of aforementioned people were portrayed in a realistic and affirmative way.*

**Keywords:** *cinematography, people with visual impairment, attitudes, stereotypes*